

Helsingin kaupunginhallitus

Tämä on Helsingin kaupungin vammaisneuvoston hyväksymän asiakirjan sähköinen versio.

Viite: Lausuntopyyntö 11.2. /Takala

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntalain muuttamisesta

Vammaisneuvosto esittää, että kaupungin lausunnossa otetaan huomioon vammaisneuvoston linjaukset. Hallituksen esityksessä kuntalain muuttamiseksi täsmennetään vammais-, vanhus- ja nuorisoneuvostojen oikeutta tehdä kuntalaisaloitteita. Helsingin vammaisneuvoston mukaan neuvostojen aloiteoikeutta koskevat ehdotukset selkiyttäisivät näiden vaikuttamistoimielinten oikeutta tehdä kuntalain mukaisia aloitteita.

Yhtenäistäminen kannustaa neuvostoja yhteistyöhön, sillä osa asioista – kuten esimerkiksi esteettömyys ja palvelujen saavutettavuus – on vammais- ja vanhusneuvostojen edustamille kansalaisille tärkeä asia.

Selkeä sääntely kannustaa vaikuttamistoimielimiä tekemään aktiivisemmin kuntalaisaloitteita. Valtaosa neuvostojen jäsenistä valitaan järjestöjen kautta, joten neuvostoilla on suora yhteys kansalaisjärjestöjen kautta ruohonjuuritasolle. Neuvostojen kautta vammaiset ja pitkäaikaissairaat sekä ikääntyneet ihmiset pääsevät vaikuttamaan ja osallistumaan kaupungin asioihin.

Neuvostojen kautta nostetaan päätöksentekoon sellaisia väestöryhmille tärkeitä asioita, jotka muutoin jäisivät huomiota vaille ja päätöksenteon ulkopuolelle. Helsingin vammaisneuvosto pitääkin oikeana arviota, että ”vaikuttamistoimielinten tekemät aloitteet voisivat puolestaan johtaa kunnassa toimenpiteisiin, jotka parantaisivat laajemminkin siellä asuvan ikääntyneen väestön ja vammaisten henkilöiden asemaa ja hyvinvointia”.

Aloitteen käsittelyaika tulee kohtuullistaa

Vammaisneuvosto pitää tärkeänä kirjausta, jonka mukaan ”Aloite olisi käsiteltävä siinä viranomaisessa, jolla on toimivalta aloitteen tarkoittamassa asiassa. Silloin kun valtuustolla olisi toimivalta aloitteen tarkoittamassa asiassa, kunnanhallitus ei voisi omalla päätöksellään todeta, että aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Helsingissä päätösvaltaa on delegoitu lautakunnille asioissa, joihin neuvostot haluaisivat mahdollisesti vaikuttaa kansalaisaloitteella. Tämä ei saa olla este kansalaisaloitteen käsittelylle asianmukaisesti päätösvaltaisessa elimessä eli lautakunnassa. Tämä tulisi kirjata kuntalakiin, ettei asia jäisi tulkinnanvaraiseksi.

Aivan kuten hallituksen esityksessä todetaan ”hyvään hallintoon kuuluu, että aloitteen tekijä saisi myös kohtuullisen pian aloitteen jätettyään tiedon siitä, mikä kunnan viranomaisen käsittelee aloitteen ja missä aikataulussa”

Aloitteen tekijälle tulee ilmoittaa, mihin toimenpiteisiin ryhdytään tai on ryhdytty. Aloitteen tekijälle tulee antaa tiedoksi myös kielteinen päätös.

”Kohtuullisen pian” määrittely vastauksen antamiseksi on varsin tulkinnan varainen. Vammaisneuvosto pitää hyvänä, että vastausaika määritellään tarkemmin. Myös neuvostojen kansalaisaloitteen käsittelyaika tulisi määritellä. Nykyisen kuntalain 23 §:n mukaan ”valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettut toimenpiteet”. Määräaika yhtenäistäisi kuntien ja hyvinvointialueiden käytäntöjä eikä kansalaisaloitteisiin vastaamista venytettäisi kuukausiksi.

Kokonaisuutena hallituksen esitys selkiyttää neuvostojen asemaa. Vammaisneuvosto kannattaa myös vanhusneuvoston nimen kehittämistä ikääntymisen suuntaan, mikä kannustaisi vanhusneuvostoja ottamaan kantaa kunnille ja hyvinvointialueille ikääntymisen tuomiin monipuolisiin haasteisiin. Lähtökohtana tulee olla, ettei nimenmuutos heikennä toimivaltaa.

Helsingissä 12. maaliskuuta 2026

Helsingin vammaisneuvosto

Sirpa Puhakka
puheenjohtaja

Kristiina Karhos
1. varapuheenjohtaja

Arzu Caydam-Lehtonen
2. varapuheenjohtaja